

ДЕРЖЛІСАГЕНТСТВО
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гол. лісничий
Директор філії «Карпатський лісовий офіс»

ДП «Ліси України»
(посада керівника філії)

Гор ЧЕБАН
(власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« 13 »

Вантурик
2026 р.

ПЛАН ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА
(ПЛАН ЛІСОУПРАВЛІННЯ)

Берегівського надлісництва
філії «Карпатський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»
на 2026 рік

ЗМІСТ

1. Загальна інформація про Надлісництво.....	3
1.1. Організаційна структура.....	3
1.2. Право власності та користування.....	3
1.3. 1.3.Зобов'язання щодо FSC® (FSC®-C134380).....	3
1.4. Опис території надлісництва.....	4
2. Цілі ведення господарств.....	6
2.1. Стратегічні цілі.....	6
2.2. Оперативні плани.....	6
2.3. Шляхи досягнення.....	7
2.4. Залученість в місцеву економіку.....	7
3. Характеристика лісових ресурсів.....	8
3.1. Розподіл площі за категоріями	8
3.2. Особливості ландшафту	11
3.3. Економічні аспекти	12
3.4. Диверсифікація діяльності	12
4. Екологічні цінності.....	12
4.1. Виявлення та картування.....	12
4.2. Режим охорони.....	14
5. Природоохоронні заходи.....	15
5.1. Збереження біорізноманіття.....	15
5.2. Охорона раритетних видів.....	15
5.3. Водоохоронні зони.....	18
5.4. Ґрунтозахисні заходи.....	18
5.5. Оцінка впливу на довкілля.....	19
6. План господарських заходів.....	20
6.1. Розрахункова лісосіка.....	20
6.2. План рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок.....	21
6.3. Лісовідновлення та лісорозведення.....	23
6.4. Охорона лісів від пожеж.....	24
6.5. Захист лісу від шкідників і хвороб.....	25
6.6. Господарська діяльність надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості, у тому числі вибухонебезпечними предметами.....	25
6.7. Дотримання принципу невиснажливості	25
7. Моніторинг лісів	26
7.1. Методика моніторингу.....	26
7.2. Періодичність.....	28
7.3. Показники.....	29
7.4. Документування результатів, у тому числі картування.....	29
8. Соціальні аспекти.....	29
8.1. Права працівників, гігієна та безпека праці, гендерна рівність, як це визначено в принципі 2.....	30
8.2. Охорона праці	30
8.3. Взаємодія з громадами	31
8.4. Вирішення конфліктів	32

Результати оцінювання

План лісоуправління (заходів) по веденню лісового господарства передбачає висвітлення довгострокових цілей ведення лісового господарства, основа із яких - невиснажливе лісове господарювання із врахуванням соціальних, економічних та екологічних наслідків, тобто створення умов для розвитку діяльності надлісництва в рамках чинного законодавства.

Стратегічне планування проводиться під час складання 10-річних планів організації та розвитку лісового господарства лісовпорядною організацією ВО «Укрдержліспроєкт», а оперативне планування відбувається в рамках підготовки щорічних планів діяльності на основі 10-річного плану. Під час планування здійснюється: визначення та затвердження щорічної розрахункової лісосіки (максимально можливого обсягу заготівлі деревини в порядку рубок головного користування відповідно до принципів безперервного і постійного лісокористування).

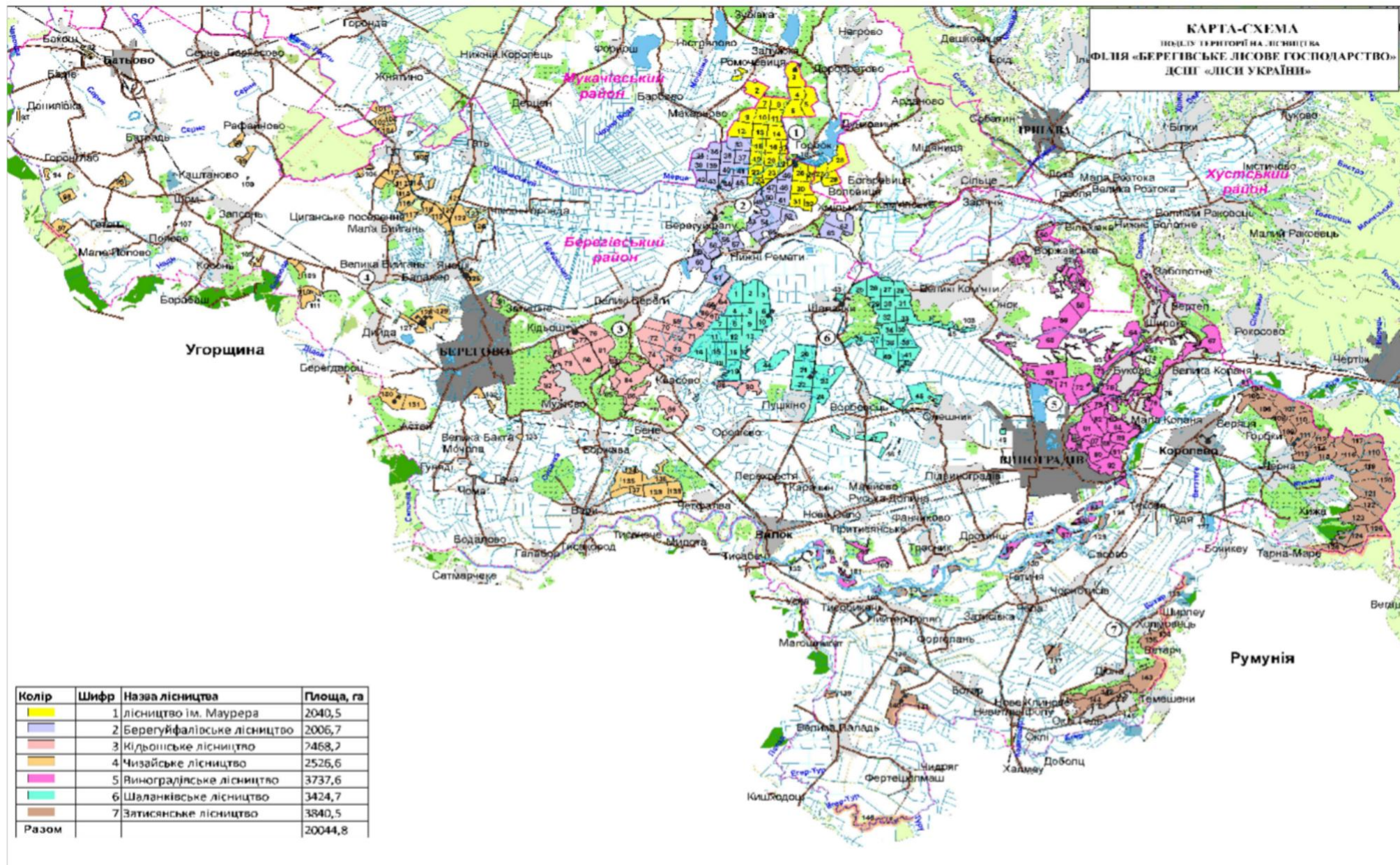
Основні вимоги сьогодення - це ефективне господарювання, необхідність забезпечення сталого розвитку лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів, корисних властивостей лісу, соціальних гарантій працюючих та місцевого населення.

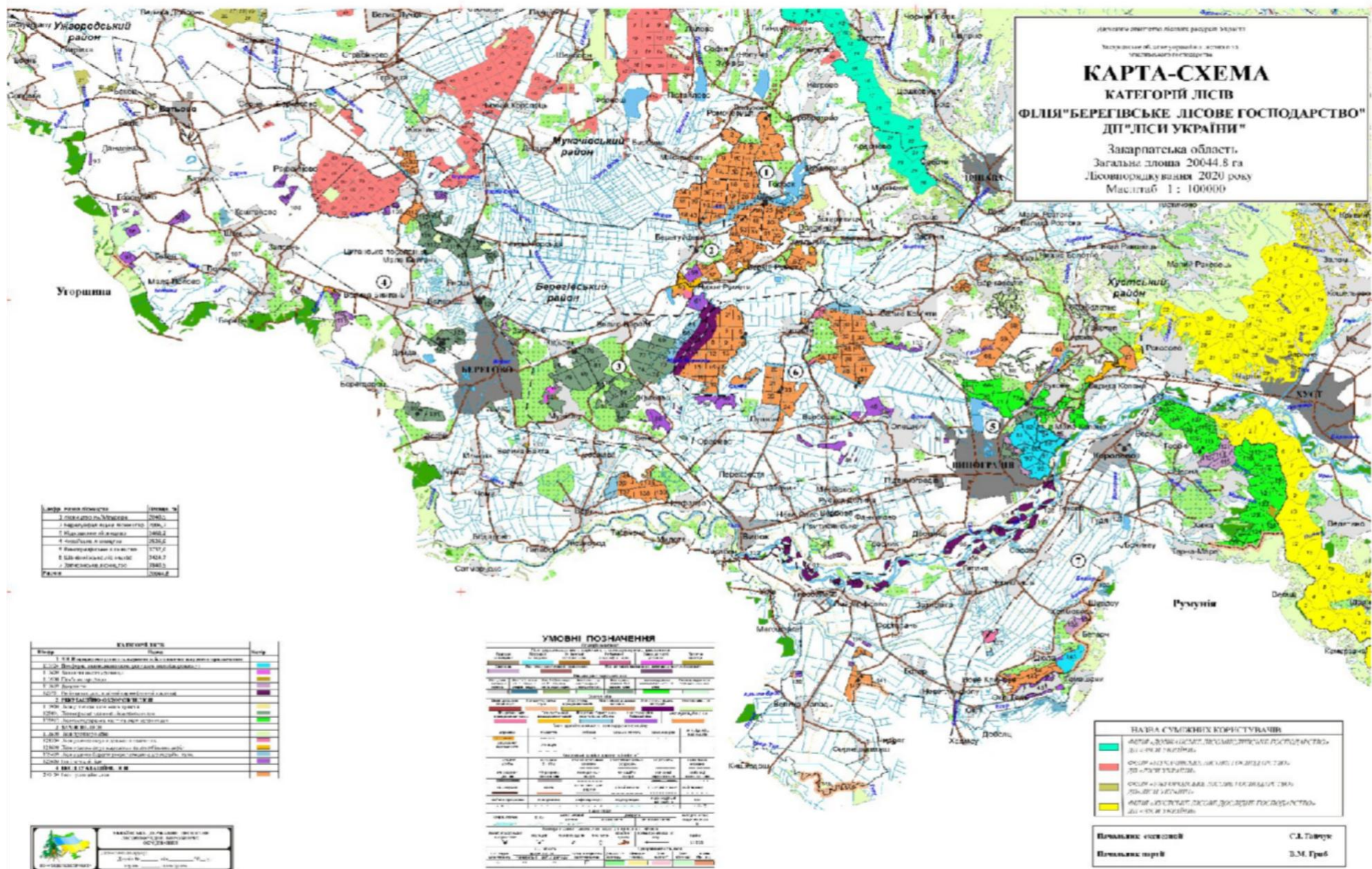
1. Загальна інформація про Надлісництво

Берегівське надлісництво розташоване в південно-західній частині Закарпатської області на території Мукачівського, Берегівського та Ужгородського адміністративних районів. *Поштова адреса: вул. Головна, буд. 50А; с. Яноші, Берегівський район, Закарпатської області; 90233, електронна адреса: beregivske.lg@e-forest.gov.ua*

Таблиця 1.1. Організаційна структура підприємства

№ п/п	Найменування лісництв	Площа, га
1.	Чизайське	2526,60
2.	Кідьошське	2468,20
3.	Берегуйфайлівське	2006,70
4.	Лісництво імені «Маурера»	2040,50
5.	Виноградівське	3737,60
6.	Шаланківське	3424,70
7.	Затисянське	3840,50
8.	Майданське	4517,00
9.	Кленовецьке	4526,30
10.	Лісництво імені «Морозова»	4531,50
11.	Чинадіївське	5478,80
12.	Мукачівське	6218,90
13.	ВЛНС «Березинка»	1755,00
14.	Лавківське	5358,00
Загальна площа надлісництва		52430,30

Нинішнє лісовпорядкування проведено за I розрядом у відповідності з вимогами чинної лісовпорядної інструкції, рішеннями першої лісовпорядної наради і технічної наради за підсумками площа лісовпорядкування 2020р. становила **52430,30** га.

Таблиця 1.1.2.Організація території лісового фонду

Загальна площа земель лісового фонду станом на 01.01.2026 року	Площа земель, які вилучені у звітному періоді	Загальна площа земель лісового фонду станом на 01.07.2026	в т.ч. площа земель на яку отримано витяги з ДРРП	Кількість	
				лісництв	Майстерськ их діляниць
52430,3	-	52430,3	47801,3	14	152

Лісовпорядкування проведено за методом класів віку, який полягає в утворенні госпчастин, господарств, господарських секцій, які складаються з сукупності однорідних за складом і продуктивністю деревостанів, об'єднаних одним віком і способом рубки лісу. Первинною обліковою одиницею є таксаційний виділ, а первинною розрахунковою одиницею - господарська секція. Усі розрахунки здійснені на основі підсумків розподілу площ і запасів насаджень господарських секцій за класами віку.

Під час проведення лісовпорядних робіт керувалися Лісовим кодексом України, Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища», іншими законодавчими та нормативно-правовими актами України, протоколом першої лісовпорядної наради.

Геодезичною (картографічною) основою для складання лісовпорядних планшетів стали правовстановлюючі документи на право постійного користування земельними ділянками.

Таксація лісового фонду здійснювати поєднанням окомірної таксації з вибірковою вимірювальною і переліковою таксацією, дані якої слугували основою для таксаційної характеристики виділу. Для коригування запасів насаджень на 1 га під час окомірної таксації, а також визначення відносних повнот під час вибіркової вимірювальної і перелікової таксації використовувалися таблиці «Сум площ перерізів та запасів деревостанів при повноті 1,0», поміщених в «Лісотаксаційному довіднику» (Київ-2013), затвердженого Держлісагентством України (протокол засідання НТР агентства від 27.12.2011).

Крім зазначених таблиць використовувались такі нормативно-методичні матеріали: «Пробні площі лісовпорядні. Метод закладання. СОУ 02.02-37-476:20056», Київ 2006; «Інструкція з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів», Київ, 2010; «Методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України», Київ, 2013;

«Збірник рекомендацій УкрНДІгірліс Щодо удосконалення ведення лісового господарства», випуск п'ятий, Ів.-Франківськ-2018; «Робочі правила з проведення вибірових методів таксації деревостанів під час лісовпорядкування», Ірпінь, 2012; «Робочі правила з обстеження лісових культур і природного поновлення під час лісовпорядкування», Ірпінь-2012; «Методика визначення показників рекреаційної характеристики земель», Ірпінь, 2000; «Технологічна інструкція із заповнення карток таксації для оброблення на персональному комп'ютері»; Ірпінь, 2003.

1.2. Право власності та користування

Лісовий фонд Берегівського надлісництва перебуває в державній власності. Оформлено право постійного користування на земельні ділянки площею 47801,30 га, на що отримано 525 витягів з Держаного реєстру речових прав на нерухоме майно. Надано в довгострокове тимчасове користування для рекреаційних цілей згідно договорів – 38,93 га.

На підставі наказів ДП «Ліси України» від 18.10.2024 № 1902 «Про припинення філії «Берегівське лісове господарство», та від 18.10.2024 №1859 філії «Мукачівське лісове господарство» державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», та наказу №1 від 01.01.2025 «Про організацію території земель державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», всі активи і пасиви, а також землі надані в постійне користування філії «Берегівське лісове господарство», філії «Мукачівське лісове господарство» ДП «Ліси України» закріплені за Берегівським надлісництвом філії «Карпатський лісовий офіс» ДП «Ліси України».

Право власності та інше речове право на активи Надлісництва, права та обмеження щодо їх використання, розпорядження ними, право користування земельними ділянками у межах території Берегівського надлісництва, регулюється наказами Державного агентства лісових ресурсів, ДП «Ліси України», філії «Карпатський лісовий офіс».

1.3.Зобов'язання щодо FSC® (FSC®-C134380)

Берегівське надлісництво бере на себе добровільне довготермінове зобов'язання щодо дотримання Принципів і Критеріїв FSC®, а саме:

Принцип 1: Дотримання законодавства;

Принцип 2: Права працівників та умови працевлаштування;

Принцип 3: Права тубільних народів, такі народи відсутні в Україні;

Принцип 4: Стосунки з громадами;

Принцип 5: Вигоди від лісів;

Принцип 6: Цінності довкілля та впливи;

Принцип 7: Планування господарювання;

Принцип 8: Моніторинг та оцінювання;

Принцип 9: Особливі цінності для збереження;

Принцип 10: Виконання господарських заходів

Відповідальним за процес лісової сертифікації по надлісництву призначено помічника начальника Берегівського надлісництва ОЛІЙНИК Я. І.

Берегівське надлісництво підтверджує прихильність і дотримання вимог принципів і критеріїв FSC і зобов'язується:

1. Застосовувати на практиці принципи і критерії FSC зі сталого ведення лісового господарства.
2. Використовувати всі види лісових ресурсів на принципах сталого розвитку.
3. Вирішувати соціальні питання ведення лісового господарства, підтримувати соціальний і економічний розвиток місцевого населення.
4. Консультуватися у усіма зацікавленими сторонами з питань планування та ведення лісового господарства на принципах сталого розвитку.
5. Відстежувати стан довкілля і постійно вдосконалювати лісогосподарське виробництво, робити його екологічно безпечним.
6. Вживати профілактичних дій із пом'якшення негативних впливів лісогосподарського виробництва на навколишнє середовище.
7. Гарантувати, що всі працівники, чия професійна діяльність суттєво впливає на навколишнє середовище, будуть відповідними чином навчені практичним діям з виконання цих зобов'язань.

1.4. Опис території надлісництва

Згідно лісогосподарського районування («Комплексне лісогосподарське районування України і Молдавії», під редакцією С.А. Генсірука, Київ, «Наукова думка», 1981) територія надлісництва відноситься до лісогосподарської області Українських Карпат, лісогосподарського округу Закарпатських долин і передгір'їв, Вулканічних Карпат.

Клімат району розташування надлісництва перехідний – від теплого західно-європейського до помірно теплого континентального східно-європейського, відрізняється по вертикальній зональності (землі Берегівського надлісництва знаходяться в горах, передгір'ї та на рівнині).

Коротка характеристика кліматичних умов, що мають значення для лісового господарства, приведена в таблиці 1.4.1.

Із кліматичних факторів, що негативно впливають на ріст і розвиток лісових насаджень є ранні осінні та пізні весняні заморозки та часті повені.

Території надлісництва за характером рельєфу поділяється на рівнинну і гірську частини. Висота над рівнем моря лісів складає від 100 до 980 м. Територія філії, що відноситься до гірських лісів, займає площу 25760,4 га, до рівнинних віднесено – 26669,9 га.

За стрімкістю схили в гірській частині поділяються на:

- пологі (до 10 градусів) – 25,60%
- покаті (11-20 градусів) – 53,03%
- стрімкі (21-30 градусів на південних і 21-35 градусів на північних схилах) – 18,21%
- дуже стрімкі (понад 30 градусів на південних і понад 35 градусів на північних схилах) – 3,16%

Важливим фактором у формуванні лісостанів лісгоспу є ґрунтовий покрив. Ґрунти у районі розташування лісового фонду господарства сформувались в умовах помірного клімату з достатнім зволоженням, тому переважають різновиди дерново-підзолистих ґрунтів на низинній території та бурі гірсько-лісові, лучно-лісові в гірській території. Ґрунтовий покрив передгір'я на висоті до 275 м складають буроземно-підзолисті ґрунти, які об'єднують у собі властивості

підзолистих і бурих лісових ґрунтів. У гірській частині лісгоспу переважають бурі ґрунти дубово-букових і букових лісів, які утворились на вулканічних породах Вигорлат-Гутинського хребта. На пониженій частині формуються дерново-опідзолені, сильно глеєві а також сірі лісові, намиті чорноземно-лучні, глеюваті ґрунти. Ерозійні процеси на території надлісництва явно не виражені.

За ступенем вологості більша частина ґрунтів відноситься до свіжих. На долю лісових ділянок з надмірним зволоженням припадає 6,7% площі вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок. Болота займають площу 144,4 га.

Таблиця 1.4.1 Кліматичні показники

Найменування показників	Одиниці вимірювання	Значення	Дата
1.Температура повітря:			
- середньорічна	градусів	+9°C	
-абсолютна максимальна	градусів	+37°C	
-абсолютна мінімальна	градусів	-32°C	
2.Кількість опадів на рік	мм	911	
3.Тривалість вегетаційного періоду	днів	236	
4.Пізнні заморозки весною	градусів	1-5	28 квітня
5.Перші заморозки восени	градусів	1-3	25 вересня
6.Середня дата замерзання рік			25 грудня
7.Середня дата початку паводку			20 лютого
8.Сніговий покрив:			
-товщина	см	40	
-час появи			10 жовтня
-час сходження у лісі			5 квітня
9.Глибина промерзання ґрунту	см		40-70
10.Напряма переважаючих вітрів за сезонами:			
-зима	румб	ПнС	
-весна	румб	ПдЗ	
-літо	румб	З	
-осінь	румб	Пд	
11.Середня швидкість панівних вітрів за сезонами:			
-зима	м/сек	9	
-весна	м/сек	11	
-літо	м/сек	4	
-осінь	м/сек	5	
12.Відносна вологість повітря	%	67	

Через територію розташування Берегівського надлісництва протікають річки басейну Дунаю. Це такі як Тиса, Латориця, Боржавата їх притоки Ботар, Салва, Роман, Визниця, Обава, Матекова, Стара, Полуй, Коропець та багато інших менших приток.

2. Цілі ведення лісового господарства

2.1. Стратегічні цілі

Основні цілі і задачі ведення лісового господарства наступні:

- прозоре використання, лісових ресурсів у відповідності до їх цільового призначення;
- використання лісових ресурсів повинно базуватись на принципах невиснажливості та безперервності і проводитись в обсягах, які не перевищують щорічного приросту деревини;
- ефективне використання лісових ресурсів на ринкових засадах;
- удосконалення економічно-фінансового стану надлісництва;
- забезпечення прибутковості ведення лісового господарства;
- нарощування ресурсного і екологічного потенціалу лісу;
- розроблення системи заходів щодо розширеного відтворення лісових ресурсів з орієнтацією на багатоцільове використання лісів;
- вирішення лісівничо-екологічних проблем в зоні діяльності надлісництва;
- оптимізація структури надлісництва, збільшення лісистості території до науково обґрунтованого оптимального рівня;
- розробка та проведення комплексу заходів щодо охорони та захисту лісових ресурсів, які би унеможливили або сприяли зменшенню фактів незаконного вирубування деревини;
- розширення природно-заповідного фонду для збереження типових та унікальних природних комплексів та об'єктів рослинного і тваринного світу;
- здійснення системи заходів щодо сприяння розвитку підприємницької діяльності підприємницьких структур;
- впровадження сучасних організаційних форм господарювання, сприяння покращенню економічних показників діяльності надлісництва;
- зростання зайнятості, посилення соціальної захищеності та збільшення добробуту працівників надлісництва;
- сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад;
- забезпечення широкого висвітлення лісогосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими організаціями у формування лісової політики.

Рівень досягнення поставлених цілей і задач буде оцінюватись через кількісні результати. У даному випадку мова буде йти про очікувані економічні, соціальні та екологічні результати. Зрозуміло, що оцінка цих результатів не може претендувати на виняткову точність, але вона необхідна з погляду перспектив розвитку лісового господарства надлісництва.

2.2. Оперативні плани

Оперативні плани лісового господарства – це детальний документ, який визначає конкретні дії та заходи, необхідні для досягнення стратегічних цілей лісового господарства в певний період.

Виробничо-фінансовий план з лісового та мисливського господарства та охорони навколишнього середовища прийнятий у надлісництві погоджений виробничими і лісовими відділами з планами філії «Карпатського лісового офісу» ДП «Ліси України».

2.3. Шляхи досягнення

Основні цілі і задачі ведення лісового господарства наступні:

- прозоре використання, лісових ресурсів у відповідності до їх цільового призначення;
- використання лісових ресурсів повинно базуватись на принципах невиснажливості та безперервності і проводитись в обсягах, які не перевищують щорічного приросту деревини;
- ефективне використання лісових ресурсів на ринкових засадах;
- удосконалення економічно-фінансового стану надлісництва;
- забезпечення прибутковості ведення лісового господарства;
- нарощування ресурсного і екологічного потенціалу лісу;
- розроблення системи заходів щодо розширеного відтворення лісових ресурсів з орієнтацією на багатоцільове використання лісів;
- вирішення лісівничо-екологічних проблем в зоні діяльності надлісництва;
- оптимізація структури надлісництва, збільшення лісистості території до науково обґрунтованого оптимального рівня;
- розробка та проведення комплексу заходів щодо охорони та захисту лісових ресурсів, які би унеможливили або сприяли зменшенню фактів незаконного вирубування деревини;
- розширення природно-заповідного фонду для збереження типових та унікальних природних комплексів та об'єктів рослинного і тваринного світу;
- здійснення системи заходів щодо сприяння розвитку підприємницької діяльності підприємницьких структур;
- впровадження сучасних організаційних форм господарювання, сприяння покращенню економічних показників діяльності надлісництва;
- зростання зайнятості, посилення соціальної захищеності та збільшення добробуту працівників надлісництва;
- сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад;
- забезпечення широкого висвітлення лісогосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими організаціями у формування лісової політики.

Рівень досягнення поставлених цілей і задач буде оцінюватись через кількісні результати. У даному випадку мова буде йти про очікувані економічні, соціальні та екологічні результати. Зрозуміло, що оцінка цих результатів не може претендувати на виняткову точність, але вона необхідна з погляду перспектив розвитку лісового господарства Надлісництва

2.4 Залученість в місцеву економіку

Господарська діяльність Берегівського надлісництва здійснює важливий вклад в розвиток місцевої економіки. Це сплата податків і зборів до місцевих бюджетів, працевлаштування місцевого населення, забезпечення місцевого населення лісоматеріалами круглими та дровами паливними, згідно укладених договорів і т.д.

Засобами комунікації про надання послуг чи придбання певної продукції здійснюється через засоби масової інформації, органи місцевого самоврядування, оголошення інформації на інформаційних стендах та дошок оголошення.

3. Характеристика лісових ресурсів

3.1. Розподіл лісів(площі) на категорії

Поділ лісів на категорії (таблиця 3.1.1) проведено згідно постанови Кабінету Міністрів України від 16.04.2007 року №733 «Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок»

Таблиця 3.1.1. Поділ лісів на категорії

Категорія лісів	Площа	
	Га	%
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення (під категорії)	7667,3	14,6
Біосферні заповідники (зона регульов. заповідного режиму)	923,0	1,8
Регіональні ландшафтні парки (заповідна зона)	5688,4	10,8
Заповідні лісові урочища	374,3	0,7
Пам'ятки природи	84,7	0,2
Заказники	596,9	1,1
Рекреаційно-оздоровчі ліси (під категорії)	17263,7	32,9
Ліси у межах населених пунктів	37,7	0,1
Ліси 1 і 2 зон округ в сан.охор. лікув.-оздор. терит.	1542,0	2,9
Лісопаркова частина лісів зелених зон	10623,6	20,3
Лісогосподарська частина лісів зелених зон	4543,4	8,7
Рекреаційно-оздоровчі ліси, поза межами зелених зон	517,0	0,9
Захисні ліси(під категорії)	7533,9	14,4
Ліси протиерозійні	1223,4	2,3
Ліси уздовж смуг відведення залізниць	143,1	0,3
Ліси уздовж смуг відведення автомобільних доріг	257,1	0,5
Ліси уздовж річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів	3857,0	7,4
Інші захисні ліси	2053,3	3,9
Експлуатаційні ліси	19965,4	38,1
Всього по надлісництву	52430,3	100

Господарські частини, господарства та господарські секції

Виходячи з приведеного у відповідність до «Порядку поділу лісів на категорії та

виділення особливо захисних лісових ділянок» (2007) поділу лісів надлісництва на категорії, їх функціонального значення, встановленого в них режиму ведення лісового господарства і лісокористування на наступний проєктний період, утворені такі господарські частини:

Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення:

- ліси природоохоронного призначення з особливим режимом користування на рівнині;
- ліси природоохоронного призначення з особливим режимом користування в горах.

Рекреаційно-оздоровчі ліси:

- рекреаційно-оздоровчі ліси з особливим режимом користування на рівнині;
- рекреаційно-оздоровчі ліси з особливим режимом користування в горах;
- рекреаційно-оздоровчі ліси з обмеженим режимом користування на рівнині;
- рекреаційно-оздоровчі ліси з обмеженим режимом користування в горах.

Захисні ліси:

- захисні ліси з особливим режимом користування на рівнині;
- захисні ліси з особливим режимом користування в горах
- захисні ліси з обмеженим режимом користування на рівнині;
- захисні ліси з обмеженим режимом користування в горах.

Експлуатаційні ліси:

- експлуатаційні ліси на рівнині;
- експлуатаційні ліси в горах.

До лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення з особливим режимом користування віднесені: біосферні заповідники, регіональні ландшафтні парки; пам'ятки природи; заповідні лісові урочища, заказники.

До рекреаційно-оздоровчих лісів з особливим режимом користування віднесені: ліси в межах міст, селищ та інших населених пунктів, лісопаркова частина лісів зеленої зони.

До рекреаційно-оздоровчих лісів з обмеженим режимом користування віднесена лісгосподарська частина лісів зеленої зони.

До захисних лісів з особливим режимом користування віднесені: протиерозійні ліси.

До захисних лісів з обмеженим режимом користування віднесені: лісові ділянки (смуги лісів), які прилягають до смуг відведення залізниць, автомобільних доріг державного значення, лісові ділянки (смуги лісів) уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів, лісові ділянки серед безлісної місцевості площею до 100 га (інші захисні ліси).

В господарських частинах лісів з обмеженим режимом користування дозволяється проведення рубок головного користування.

При організації господарств і господарських секцій лісовпорядкування виходило з

породного складу насаджень, їхньої продуктивності та інших особливостей, що зумовлюють застосування різних нормативів і систем господарських заходів, а також цілей ведення лісового господарства, визначених Основними положеннями організації та розвитку лісового господарства області.

Кожна господарська секція орієнтована на вирощування певних корінних або цільових порід у відповідності до типів лісу на основі заходів, що забезпечують одержання до віку стиглості лісу максимального запасу деревини потрібної товарної структури, найбільш ефективного виконання захисних, оздоровчих та інших корисних функцій лісу.

Основою для поділу насаджень однієї панівної деревної породи на кілька господарських секцій стала значна різниця в продуктивності, віках стиглості, поділ насаджень на високостовбурні і низькостовбурні. Віднесення деревних порід до господарських секцій в залежності від їх продуктивності та інших ознак поміщені в протоколі першої лісовпорядної наради.

Віднесення не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок до тієї чи іншої господарської секції проведено за цільовою породою, яка найбільше відповідає типу лісу і проектується до відтворення.

Вік стиглості деревостанів по господарських секціях прийнято відповідно до оптимальних віків рубок в лісах України, затверджених Міністерством лісового господарства України 21 жовтня 1983 року і приведених у Протоколі першої лісовпорядної наради.

Стан та динаміка земель лісогосподарського призначення

Основні показники лісового фонду в нижченаведених таблицях сформовані в цілому по надлісництву. Стан лісового фонду в межах категорій лісів, господарських частин, панівних порід і господарських секцій приведено в окремих книгах проектів організації та розвитку лісового господарства (філії Берегівське лісове господарство та ДП «Мукачівське лісове господарство»).

Лісові ділянки в практичній діяльності використовуються ефективно. Про це свідчить збільшення питомої ваги лісових ділянок та поліпшення середніх таксаційних показників.

**Таблиця 3.1.2. Основні показники лісового фонду
(за матеріалами останнього базового лісовпорядкування)**

№ п/п	Показники	Одиниці виміру	Загальні обсяги
1	Загальна площа земель лісового фонду	га	52430,3
2	Вкриті лісовою рослинністю землі	га	47587,2
3	Загальний запас деревостанів	тис. м ³	14000,02
3. 1	В т.ч. площа і запас за природним складом		

		Хвойні насадження	га/тис. м ³	252,7/76,27
		Твердолистяні насадження	га/тис. м ³	45574,1/13606,44
		М'яколистяні насадження	га/тис. м ³	1550,9/278,01
		Інші деревні породи	га /тис. м ³	209,5/39,3
	3. 2	В т.ч. площа і запас за віковою структурою		
		Молодняки	га /тис. м ³	7273,8/538,68
		Середньовікові насадження	га /тис. м ³	25247,4/8481,6
		Пристигаючі насадження	га /тис. м ³	6531,0/2302,25
		Стигли та перестійні насадження	га /тис. м ³	8535,0/2677,49
	4	Середній запас на 1 га вкритих лісовою рослинністю земель	м ³	294
	5	Середня зміна запасу на 1 га	м ³	3,8
	6	Площа природно-заповідного фонду	га	7667,3

Діагностична характеристика типів лісу викладена в Основних положеннях організації і розвитку лісового господарства Закарпатської області.

Існуючий розподіл деревних порід за групами віку відрізняється від оптимального і зумовлений структурою лісового фонду.

Основними причинами зміни площі вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок і загальних запасів є вирубування лісу, заліснення не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок, переведення незімкнутих культур у вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки, природний ріст насаджень.

Направленість і результативність ходу природного поновлення як на не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках, так і під наметом лісу в регіоні вивчені добре. Висновки наукових досліджень і виробничого досвіду з природного поновлення лісу такі природне поновлення дуба на зрубках і під наметом лісу проходять незадовільно, успішне природне поновлення бука лісового, де проводяться поступові рубки.

3.2. Особливості ландшафту

В рекреаційно-оздоровчих лісах (ліси населених пунктів; лісопаркова частина лісів зелених зон; місцях масового відпочинку в інших категоріях лісів) проведена ландшафтна таксація.

Виходячи з природних особливостей місцевості і цільового призначення лісів, проведено функціональне зонування території. Крім того, лісовпорядкуванням виявлені місця масового відпочинку населення в лісах.

Домінуючим типом ландшафту в рекреаційних лісах є закритий. Питома вага закритого, напіввідкритого, відкритого ландшафтів складає відповідно 85%,

12,6%, 2,4%. За оптимальними нормами співвідношення типів ландшафтів повинно бути відповідно 75%, 17%, 8%. Як видно, фактична ландшафтна структура відрізняється від оптимальної.

Для досягнення оптимального співвідношення ландшафтів необхідно збільшити напіввідкриті і відкриті ландшафти. Насадження рекреаційно-оздоровчих лісів характеризуються достатньо високими показниками рекреаційної характеристики.

3.3. Економічні аспекти

Берегівське надлісництво в економіці району розташування займає значне місце. Основними напрямками його розвитку є збереження, відтворення, використання лісових ресурсів.

З побічних лісових користувань мають місце збір грибів, ягід суб'єктами підприємницької діяльності за лісовими квитками в межах виділеного ліміту, місцевим населенням для особистих потреб.

Мисливська фауна в лісах надлісництва – Олень благородний, Лань європейська, Кабан, Козуля європейська, Заяц русак, Лисиця, Фазан, Куниця лісова, Куниця кам'яна тощо. Мисливське господарство ведуть УТМР, БТМР, «Лісівник» та інші мисливські організації.

Крім задоволення потреб народного господарства в деревині і продукції побічних лісових користувань, лісові насадження мають важливе природоохоронне і рекреаційне значення. Використання лісових ресурсів показує, що лісове господарство та лісокористування управляються та організовуються таким чином, щоб бути прибутковими, при цьому не виснажуючи лісові ресурси та природні екосистеми.

3.4. Диверсифікація діяльності

Планування діяльності Берегівського надлісництва спрямоване на розширення джерел прибутків, економічного сталого розвитку, покращення екологічної стійкості. Дана діяльність передбачає різноманітність використання лісових ресурсів, а також впровадження нових видів діяльності. Основні напрямки диверсифікації діяльності включають: - розширення асортименту продукції; - сприяння розвитку місцевої промислової переробки; - рекреаційна та туристична діяльність – облаштування рекреаційних зон, організація еко туризму, пропозиція освітніх та культурних послуг, пов'язаних з лісами досягається шляхом розбудови типових рекреаційних пунктів та екологічних стежок.

4. Екологічні цінності

4.1. Виявлення та картування

Згідно вимог FSC стандарту системи ведення лісового господарства для України, у Берегівському надлісництві виділені і охороняються особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗ), загальна площа яких складає 11211,70 га, на яких щорічно проводиться моніторинг стану. Площі ділянок ОЦЗ в розрізі особливих цінностей для збереження приведено нижче:

ОЦЗ 1 – Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під

загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях – 6133,70 га.

ОЦЗ 3 – Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми – 3739,70 га.

ОЦЗ 4 – Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів – 1338,30 га.

Репрезентативні ділянки в Берегівському надлісництві виділені та охороняються на площі 1338,30 га.

Підприємство визначає та вживає ефективних заходів із запобігання негативним впливам господарської діяльності на цінності довкілля, пом'якшує та виправляє ті впливи, що стаються, пропорційно до їх масштабу, інтенсивності та ризику. У надлісництві виділені репрезентативні ділянки, які виділялися пропорційно до розрізу категорій земель по підприємству. Заходи з їх охорони та відновлення, є пропорційними до охоронного статусу та цінності таких екосистем на ландшафтному рівні, а також масштабу, інтенсивності та ризику господарської діяльності.

Окрім ОЦЗ та репрезентативних ділянок екосистем, надлісництво в процесі планування, відводу і таксації лісосік виділяє наступні ключові об'єкти (окремі дерева, групи дерев, які представляють цінність для збереження біорізноманіття) згідно постанови Кабінету міністрів України №499 від 12 травня 2023 року «Про затвердження Порядку створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах та Порядку створення охоронних зон для збереження об'єктів Червоної книги України», а саме:

1. Деревя і групи дерев важливі для фауни.
2. Вікові дерева бука лісового, дуба звичайного, клена-явора.
3. Деревя, які рідко зустрічаються або мають кормову цінність для фауни.

Таблиця 4.1.1 Список рідкісних і червонокнижних видів виявлених на території Берегівського надлісництва

Назва виду	Лісництво
Шафран Гейфеля (<i>Crocus heuffelianus</i>)	Мукачівське лісництво
	Лісництво імені Маурера
Полоз лісовий (<i>Elaphe longissima</i>)	Чинадіївське лісництво
Жаба прудка <i>Rana dalmatina</i> Bonaparte	ВЛНС "Березинка"
Гроньянка ромашколиста <i>Botrychium matricarifolium</i>	Мукачівське лісництво
Осока щетиниста <i>Carex strigosa</i>	Лісництво імені Маурера

Осока затінкова <i>Carex umbrosa</i>	Лісництво імені Маурера
Комонничок зігнутий <i>Succisella inflexa</i> (Kluk)	Лісництво імені Маурера
Дозорець-імператор <i>Anax imperator</i> Leach	Лісництво імені Маурера
Мнемозина <i>Parnassius mnemosine</i>	Лісництво імені Маурера
Жук олень (Рогач великий) <i>Lucanus cervus</i>	Лісництво імені Маурера
Білоцвіт весняний <i>Leucojum vernum</i>	Лісництво імені Маурера
Підсніжник білосніжний <i>Galanthus nivalis</i>	Майданське лісництво
Рябчик шаховий <i>Fritillaria meleagris</i>	Майданське лісництво
Півники несправжньо-смикавцеві <i>Iris pseudocyperus</i>	Лісництво імені Маурера
Зозулині сльози яйцеподібні <i>Listera ovata</i>	Лавківське лісництво
	Мукачівське лісництво
	Мукачівське лісництво
	ВЛНС "Березинка"
Зозульки плямисті <i>Dactylorhiza maculata</i>	Чинадіївське лісництво
	Чинадіївське лісництво
	Чинадіївське лісництво
	Чинадіївське лісництво
Гніздівка звичайна <i>Neottia nidus-avis</i>	Мукачівське лісництво
Любка дволиста <i>Platanthera bifolia</i>	ВЛНС "Березинка"
	Мукачівське лісництво
	Чинадіївське лісництво

4.2. Режим охорони

Охорона видів рослин і тварин занесених до списку, на місцевому, регіональному чи державному рівні забезпечується шляхом заходів:

- установка особливого правового статусу, заборона або обмеження їх використання,
- врахування вимог щодо їх охорони під час розробки нормативних актів місцевого рівня,
- системна робота щодо виявлення місць їх зростання, проведення постійного спостереження за станом популяцій, пріоритетного створення на територіях, де вони зростають системи заповідних та інших об'єктів, що особливо охороняються,
- урахування спеціальних вимог щодо охорони під час розміщення продуктивних сил, ведення господарської діяльності, вирішенні питань відведення земельних ділянок, розробки проектної та проектно-планувальної документації, екологічної експертизи.

Режим охорони репрезентативних ділянок.

Відповідно встановленого режиму охорони, заплановано тільки різні види моніторингу.

Режим охорони особливих цінностей для збереження.

Основними господарськими заходами, що заплановані в ОЦЗ є:

- Рубки догляду.
- Вибіркові санітарні рубки.

- Протипожежні заходи.

Особливостями проведення лісогосподарських заходів в ОЦЗ є:

- Під час проведення рубок догляду зберігається природне поновлення цінних видів, особливо коли йому загрожує небезпека витіснення іншими видами.
- Методи та способи проведення рубок догляду мають забезпечувати мінімальне порушення лісового середовища й дерев, що залишаються, тому інтенсивність рубок догляду за лісом знижено.

Надлісництво визначає та вживає ефективних заходів із запобігання негативним впливам господарської діяльності на цінності довкілля, пом'якшує та виправляє ті впливи, що стаються, пропорційно до їх масштабу, інтенсивності та ризику

5. Природоохоронні заходи

5.1.Збереження біорізноманіття

Заходи із збереження рідкісних видів та тих, що перебувають під загрозою проводяться у відповідності до :

- положень про об'єкти ПЗФ;
- охоронних зобов'язань об'єктів ПЗФ;
- наказу «Про оцінювання та реєстрацію в межах лісового фонду підприємства наявності особливих цінностей для збереження (ОЦЗ) та їхнього стану»;
- наказ «Про виявлення рідкісних видів, їх охорону і моніторинг по Берегівському надлісництву;
- програма навчання з працівникам державної лісової охорони Берегівському надлісництва щодо виявлення, охорони та моніторингу рідкісних, зникаючих та занесених до Червоної книги України видів флори та фауни на території лісового фонду надлісництва;
- наказ «Про особливості відведення лісосік та дотримання вимог лісової сертифікації за схемою FSC при проведенні рубок»

В межах площ ОЗЛД обмежене господарювання згідно законодавства.

Обов'язковим є проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік головного користування та рубок поліпшення якісного складу лісів.

При виявленні, виділяються ключові біотопи і об'єкти біорізноманіття, згідно переліку ключових біотопів та об'єктів біорізноманіття та їх опису. Проведення картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності.

При лісозаготівлях враховуються календарні строки проведення заходів (режиму тиші) та безпечних для довкілля технологічних процесів, режиму охорони.

Контроль лісництв за дотриманням працівниками під час виконання лісогосподарських заходів, природоохоронних вимог. Проведення рейдів лісовою охороною.

Проводиться інформування громадськості та зацікавлених сторін про наявність рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, та оселищ, встановлених режимів охорони.

Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення і рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин.

Елемент ландшафтної сполученості, включно із еко-коридорами.

У надлісництві елемент ландшафтної сполученості представлений частиною Смарагдової мережі України.

Таблиця 5.1.1. Території виділені для включення до Смарагдової мережі

Назва лісництва	Перелік кварталів	Площа, га	Коротка характеристика території
Кідьошське	64-81, ч.кв.82, ч.кв. 88, 89-90	2010,0	UA0000270 Ponyzzia Borzhavy
Чизайське	ч.кв. 108	22,0	UA0000271 Koson
Виноградівське	81-85, 87-92	1254,1	UA0000006 Carpathian Biosphere Reserve
	93-102		UA0000269 Vynohradivska Tysa
Шаланківське	1, 4, 7, 8, 11-19	892,1	UA0000270 Ponyzzia Borzhavy
Затисянське	128-132	750,7	UA0000269 Vynohradivska Tysa
	142, 144, 145		UA0000268 Okli Hed
	143		UA0000006 Carpathian Biosphere Reserve
Разом		4928,9	

5.2. Охорона раритетних видів

Проведення навчання з персоналом надлісництва та підрядних організацій щодо запобігання збору, полюванню чи відлову рідкісних видів, що перебувають під загрозою та їх оселища.

Проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік рубок головного користування та рубок поліпшення якісного складу лісів (протягом 2026 року).

При виявленні, виділяти ключові біотопи і об'єкти біорізноманіття, згідно переліку ключових біотопів та об'єктів біорізноманіття та їх опису.

Проведення картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності.

При лісозаготівлях дотримання календарних строків проведення заходів (режиму тиші) та безпечних для довкілля технологічних процесів, режиму охорони.

Контроль лісництв за дотриманням працюючих в лісі природоохоронних вимог, проведення рейдів.

Інформування громадськості та зацікавлених сторін про наявність рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, та оселищ, встановлених режимів охорони.

Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин.

Таблиця 5.2.1. План виявлення і взяття під охорону особливих цінностей для збереження ОЦЗ

Назва заходу щодо виявлення та взяття під охорону особливо цінних для збереження лісів	Заходи щодо охорони особливо цінних для збереження лісів	Хто проводить
Проведення консультації з зацікавленими сторонами щодо визначення розташування відтворювальних ділянок мисливських господарств на території надлісництва	Оголошення режиму тиші та обмеження господарської діяльності в період з 01.04 по 15.06	Спеціаліст надлісництва, зацікавлені сторони
З метою збереження біорізноманіття, продовжувати виявляти ліси високої природоохоронної цінності та залишки ключові біотопи і об'єкти при проведенні лісосічних робіт	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Спеціаліст надлісництва, зацікавлені сторони
Проведення обстеження земельних лісових ділянок при проведенні безперервного лісовпорядкування, відводах і таксації лісосік рубок головного користування і оздоровлення лісів При виявленні, виділяються ОЦЗ	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Спеціаліст надлісництва, лісничі, зацікавлені сторони
Проведення картування ОЦЗ для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності	На картах-схемах по лісництвах наносяться ОЦЗ	Спеціаліст надлісництва, лісничі
Залучення зацікавлених сторін		Адміністрація

та науковців до виявлення ОЦЗ протягом року		надлісництва
---	--	--------------

5.3. Водних об'єктів і узбережних зон.

З метою охорони водних об'єктів та узбережних зон на території Берегівського надлісництва заплановані наступні заходи:

- утримування площадки для миття техніки в належному стані;
- заправка бензопил в спеціально відведених місцях з використанням гумових ковриків, забезпечення наявності достатньої кількості абсорбентів для видалення проливів нафтопродуктів в разі їх утворення;
- напрямок трелювання, проведення борозен під час підготовки ґрунту чи створенні мінералізованих смуг, розміщується вздовж схилів.
- дотримання режиму охорони при плануванні рубок (рубки головного користування заборонені).

5.4. Ґрунтозахисні заходи

На території надлісництва, при господарюванні, можливі наступні негативні впливи:

- ерозія і ущільнення ґрунту, зниження його родючості (у випадку руху техніки в межах виділеної технологічної частини лісосіки вплив кваліфікується як не значний у інших випадках вплив кваліфікується як значний);
- порушення гідрологічних і ґрунтових умов, накопичення води у водотоках та водозборах, зміни в дренажному режимі річок і рівчаках ;
- фрагментація місць знаходження видів флори і фауни занесених до Червоної книги України, та інших охоронних списків, зміна видового складу рослин і тварин (у випадку знищення, пошкодження оселищ та місць гніздування, відтворення і розмноження наявних на ділянці та на прилеглий території вплив кваліфікується як суттєвий);
- забруднення ґрунту і води ПММ, виробничими відходами і побутовим сміттям(у випадку виявлення фактів забруднення ґрунту і води ПММ);
- вплив на довкілля на ландшафтному рівні з врахуванням сусідніх ландшафтів (у випадку змін гідрологічного режиму території, температурного режиму та інших суттєвих кліматичних чинників кваліфікувати вплив як суттєвий).

Лісозаготівельні роботи заплановано проводити способами, які виключають або обмежують негативний вплив на довкілля та лісовідновлення. На кожну лісосіку видається лісорубний квиток, який дає право на заготівлю деревини. У лісорубних квитках зазначається спосіб рубки і очищення лісосіки, наявність підросту, насінників, ключових біотопів та об'єктів, які повинні бути збережені під час розробки лісосіки. Лісосіки всіх видів рубок передаються підряднику в розробку по акту. На кожну лісосіку до початку її розробки складається технологічна карта, яка з врахуванням конкретних умов відображає лісівничі та організаційні вимоги до виконання робіт. Технологічна карта вміщує, зокрема, перелік підготовчих робіт, визначає схему розробки лісосіки з нанесення на ній виробничих об'єктів, устаткування, шляхів, волоків, способи виконання лісозаготівельних операцій (валка, обрубка сучків, розрізування стовбурів на

сортименти, їх сортування і трелювання, штабелювання, навантаження і вивезення деревини, очищення місць рубок), черговість розробки пасік, передбачає заходи щодо охорони праці та природоохоронні заходи (запобігання ерозії ґрунтів, збереження ключових біотопів і об'єктів тощо). До технологічної карти додається Акт обстеження даної ділянки, в якому вказані заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу рубки на навколишнє природне середовище.

Під час проведення підготовчих робіт на лісосіці та на відстані 50 метрів за межею лісосіки по її периметру, вздовж лісовозних доріг та діючих трелювальних шляхів, в радіусі 50 метрів від місць розміщення обігрівального приміщення, верхніх складів, місць розміщення техніки та паливно-мастильних матеріалів звалюють усі намічені небезпечні дерева. Облаштовуються місця для обігріву та відпочинку, встановлюються попереджувачі знаки безпеки на стежках та дорогах, які проходять через лісосіку. Підготовчі роботи проводить бригада, що виконує основні лісосічні операції.

Всі лісосічні роботи виконуються лише відповідно з вимогами карти технологічного процесу розробки лісосік.

Чинники, які впливають на вибір лісозаготівельної техніки і обладнання наступні:

- технологія лісозаготівель, яка включає і спосіб заготівлі деревини (хлистовий чи сортиментний);
- площа лісосіки;
- об'єм стовбура і запас деревини на лісосіці,
- розташування, ґрунти і рельєф;
- відстань трелювання і вивезення деревини;
- спосіб очищення лісосік від порубкових решток;

На лісосічних роботах впроваджена бригадна форма праці. Бригада, оснащена засобами індивідуального захисту, та спеціальним спорядженням, виконує весь комплекс робіт від звалювання до очистки лісосіки від порубкових залишків. Виконану роботу приймає майстер лісу даної ділянки. В надлісництві впроваджений електронний облік деревини та перехід на європейську систему стандартизації. Одночасно із заготівлею деревини та після її закінчення проводиться очищення лісосіки від порубкових залишків.

В залежності від лісорослинних умов і вимог лісовідновлення застосовуються такі способи очищення лісосік:

- збирання порубкових решток у купи та вали для перегнивання в місці рубки,
- збирання порубкових решток у купи з наступним їх спалюванням з дотриманням «Правил пожежної безпеки в лісах України».
-

5.5. Оцінка впливу на довкілля.

При розробці методик та механізмів оцінювання, визначення об'єктів оцінювання та ризиків, відповідно FSC стандарту системи ведення лісового господарства для України (FSC-STD-UKR-01.1-2024 V 1-1).

Відповідно до «ІНСТРУКЦІЇ з оцінки впливу діяльності філії на цінності довкілля та ОЦЗ», яка затверджена та діє на філії, проведено попередню оцінку впливу планованої діяльності на природні ресурси та ОЦЗ. Можливих негативних впливів не виявлено.

Розроблені на надлісництві заходи та комплекс нормативів з інструкціями достатні для того, щоб виключити негативні прояви на соціальне становище, умови праці чи доходи як власних працівників, так і громад.

Основні принципи процедури ОВНС

- інформування прийнятих рішень: прийняті рішення базується на надійній достовірній інформації;
- відповідальність: чітко визначаються відповідальні особи (згідно наказу або розпорядженню по надлісництву);
- відкрита консультація: проводиться з усіма зацікавленими сторонами у відкритій формі);
- в процесі приймають участь спеціалісти з певних питань, які дають конкретні висновки щодо оцінки впливу запланованих заходів на довкілля;
- альтернатива: розглядаються всі можливі альтернативи;
- пом'якшувальні заходи: розглядаються додаткові заходи, які понизять, або повністю усунуть негативний вплив і пом'якшують вплив запланованих дій;
- реалізація всіх етапів: ОВНС повинна розглядати всі етапи, від проектування до виконання та розгляду наслідків;
- проведення коригуючих дій: при виявленні невідповідності в процесі роботи, застосовуються коригуючі дії щодо їх виправлення.

В залежності від виду планованої діяльності до проведення оцінки впливу на навколишнє природне середовище долучаються: помічник начальника, лісничі лісництв, помічники лісничих, інженери відділу лісового господарства закріплені за надлісництвом.

6. План господарських заходів

6.1. Розрахункова лісосіка

Щорічна розрахункова лісосіка рубок головного користування по Берегівському надлісництву складає 56130 м3 ліквідної деревини.

Розміщення рубок головного користування проведено з урахуванням наявного експлуатаційного фонду по лісництвах, стану насаджень. Планується поетапне освоєння лісосічного фонду з врахуванням проекту будівництва лісогосподарських доріг. При територіальному розміщенні лісосік дотримано встановлені Правилами рубок ширина, довжина, площа, спосіб і термін примикання лісосік, напрямок рубки і кількість зрубів у кварталі.

По кожному лісництву на ревізійний період складені відомості рубок головного користування в які внесені з групуванням за п'ятиріччями виділи (частина виділів) стиглих і перестійних деревостанів, можливих для експлуатації.

Протягом ревізійного періоду крім зазначених у відомості лісових ділянок в рубку, можуть надходити і інші можливі для експлуатації ділянки лісу, які на рік рубки досягли віку стиглості. Відведення таких насаджень в рубку можливе в разі, якщо вони вимагають проведення термінової рубки в зв'язку з їх пошкодженням, усиханням, з втратою захисних функцій, в розладнаних насадженнях, в насадженнях, які в установленому порядку підлягають розчищенню в зв'язку будівництвом; у випадку коли неможливо розмістити по

певних господарських секціях наявний лісосічний фонд згідно встановленої розрахункової лісосіки через необхідність дотримання встановлених термінів примикання лісосік; в зв'язку з будівництвом лісових доріг (їхньою відсутністю), а також в інших випадках, що не входять в протиріччя з положеннями чинних нормативних документів, які регламентують проведення рубок головного користування.

Діюча розрахункова лісосіка і фактичний відпуск деревини відповідає принципу безперервного і невиснажливого лісокористування.

Заплановані обсяги рубок у 2026 році проведуться на основі матеріалів базового лісовпорядкування та у відповідності до розрахункової лісосіки філії «Берегівське лісове господарство» і ДП «Мукачівське лісове господарство».

За результатами базового лісовпорядкування, на лісосіках минулого ревізійного періоду негативних наслідків, а саме: погіршення біорізноманіття та гідрологічних і ґрунтових умов, ерозія ґрунту, забруднення ґрунту і води виробничими відходами та побутовим сміттям тощо, не виявлено.

Під час рубок головного користування не допускаються втрати деревини. В цілому рубки головного користування проводились згідно з виробничо-фінансовим планом і негативного впливу на структуру і стан лісового фонду не мали.

Фактичний обсяг заготівель в середньому за рік становить 70% середньорічного обсягу діючої розрахункової лісосіки за ревізійний період. Недовикористання розрахункової лісосіки пояснюються труднощами збуту деревини бука та граба, створенням на частині території регіонального ландшафтного парку «Синяк».

Рубки головного користування на 100% проведені в місцях запроектованих матеріалами лісовпорядкування.

В 2025 році на рубки головного користування виписано лісорубних квитків на на площу 54,3га, ліквідної деревини в кількості 17028 м3.

В 2026 році планується заготовити від рубок головного користування 24720 м3 ліквідної деревини на площі 73,10 га.

Таблиц 6.1.1.Розрахункова лісосіка рубок головного користування запроектована лісовпорядкуванням

Берегівське надлісництво	Всього, куб.м	в тому числі по господарствах								
		хвойно- му	в тому числі за госпсекц іями	твердо- листя- ному	в тому числі за госпсекціями				м"яко- листя- ному	в тому числі за госпсе кціями
			ялиново ю		дуб о- вою	буко- вою	ясене- вою	граб о- вою		чорно- вільхо- вою
	56130	500	500	55630	26010	25210	1990	2420	0	0

6.2. План рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок

Під час проведення польових лісовпорядних робіт були виявлені насадження, які потребують проведення рубок догляду за лісівничими вимогами на час проведення таксації.

Друга лісовпорядна нарада прийняла обсяги рубок догляду.

Для підтвердження правильності запроектованих обсягів рубок догляду введено розподіл за повнотами площі насаджень у віці рубок догляду і призначених в рубку.

Неповне охоплення рубками догляду насаджень пояснюється не призначенням освітлення і прочищення в насадженнях, що зростають в сирих і мокрих типах лісорослинних умов, крім мішаних соснових насаджень, як передбачено протоколом першої лісовпорядної наради.

Таблиця 6.2.1.Запроектований щорічний обсяг рубок формування і оздоровлення лісів, заходів пов'язаних і не пов'язаних з веденням лісового господарства наведений

Вид рубок	Разом по надлісництву			
	Площа, га	Стовбурний запас, тис.м ³	Запас ліквідної деревини, тис.м ³	Запас ділової деревини, тис.м ³
Освітлення	155,8	0,83	-	-
Прочищення	193,4	1,59	-	-
Проріджування	120,5	2,25	1,53	-
Прохідне рубання	368,3	14,79	11,83	1,18
Санітарна рубка вибіркова	1601,1	25,55	21,72	4,34
Санітарна рубка суцільна	51,5	12,8	11,26	3,38
Рубки, пов'язані з реконструкцією насаджень	-	-	-	-
Інші рубки формування і оздоровлення лісів	65,6	0,89	0,13	-
РАЗОМ	2556,20	58,70	46,47	8,90

Виконання запроектованих щорічних обсягів рубок догляду в сучасних умовах господарювання, залежить в основному від економічних чинників, фінансового забезпечення на проведення рубок догляду та попиту на деревину.

Запроектована інтенсивність рубок догляду, вихід ліквідної і ділової деревини у порівнянні з фактичним в середньому за ревізійний період суттєво не відрізняється Лісовпорядкуванням рекомендується комбінований метод проведення рубок догляду, який поєднує принципи низового і верхового догляду.

Способи організації і виконання рубок догляду рекомендуються такі: по ділянках та поквартальний спосіб у кварталах із загальною концентрацією ділянок, що потребують рубок догляду та санітарних рубок.

Проведення рубок догляду в рекреаційних лісах і лісах спеціального призначення повинні бути направлені як на досягнення максимальної продуктивності насаджень так і найбільшого в задоволенні рекреаційних потреб громадян, забезпечення фауни і флори та збереження протипожежної безпеки. Також метою рубок догляду є поліпшення складу декоративних якостей насаджень, поліпшення просторового необхідних типів ландшафтів.

Санітарні рубання проводяться на основі матеріалів обстежень відповідно до Санітарних правил в лісах України №756 від 26.10.2016р.

Роботи проводяться з дотриманням «Методичних вказівок з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України».

Виконання запроектованих лісовпорядкуванням заходів в значній мірі буде сприяти підвищенню продуктивності лісів, покращенню санітарного стану деревостанів, посиленню захисних клімато-регулюючих функцій лісу, задоволення місцевих потреб в лісових матеріалах і паливі.

Для покращання санітарного стану лісового фонду лісовпорядкуванням запроектовано проведення суцільних і вибіркового санітарних рубок.

На наступні роки ревізійного періоду обсяги санітарних рубок встановлюються виходячи з фактичного санітарного стану деревостанів на підставі лісопатологічних обстежень та матеріалів інвентаризації осередків шкідників та хвороб лісу.

Решту сухостійної і пошкодженої деревини планується вирубати під час рубок головного користування, рубок догляду та інших рубок.

Лісовпорядкуванням запроектовані інші заходи з формування і оздоровлення лісів, а саме рубки пов'язані з розчищенням кварталних просік, з доглядом за протипожежними розривами, з розчищенням межових ліній.

Також лісовпорядкуванням запроектовані заходи не пов'язані з веденням лісового господарства:

6.3. Лісовідновлення та лісорозведення.

В ревізійному періоді відтворення лісів проектується лісовідновленням на не вкритих лісовою рослинністю (рідколісся, зруби, загиблі насадження), на зрубках ревізійного періоду, а також вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках (галявини), які призначені для створення лісових насаджень.

Створення лісових культур планується провести весною 2026 року на площі 23,8 га в.т.ч посадка лісових культур 17,0 га, сприяння природному поновлення 6,8 га. Доповнення лісових культур на площі 10,8 га. Основними деревними породами для лісовідновлення в Берегівському надлісництві є дуб звичайний, дуб скельний, бук лісовий, ясен звичайний та клен-явір. План доглядів за лісовими культурами на 2026 рік складає - 232,7 га, догляди за лісорозведенням – 4,0 га, за природнім поновленням на площі 9,6 га. Обсяги вирощування стандартного посадкового матеріалу у розсадниках в 2025 році – 235 тис.шт, що в повній мірі забезпечує потребу над лісництва. В 2026 році планується виростити 310 тис.шт. стандартних сіянців. Заготівля лісового насіння 3980 кг із них насіння дуба звичайного 3800 кг, основна частина насіння заготовляється з ПЛНБ.

Термін відновлювального періоду для ділянок, призначених для природного поновлення, прийнятий в середньому 6 років.

Період лісовідновлення для ділянок, призначених для сприяння природному поновленню, прийнятий 5 років. Сприяння природному поновленню передбачає проводити шляхом нарізування борозен і рихлення ґрунту.

Створення лісових культур передбачається в загиблих насадженнях, рідколіссях - 10 років, на лісосіках суцільних санітарних рубок - в наступний після рубки рік.

Створення лісових культур заплановано шляхом лісовідновлення згідно технологічних схем. Технологічні схеми складені на основі «Типів лісових культур за лісорослинними зонами» ухвалені секцією організації управління лісовим господарством науково-технічної ради Держкомлісгоспу України (протокол № 1 від 18 березня 2010 року).

Протягом перших 4-х років за лісовими культурами кратного догляду за схемою 4-3-2-1.

Доповнення лісових культур, які створюватимуться заплановано проводити при відпаді більше 15%, як правило весною наступного року після садіння культур. Доповнення культур передбачається проводити ручним способом під меч Колесова сіянцями дворічного віку.

До фонду лісорозведення лісовпорядкуванням віднесено не вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки (галявини, пустирі).

Термін заліснення встановлюється 5 років.

Термін створення лісових культур лісорозведення встановлюється 2 роки.

6.4. Охорона лісів від пожеж

Ступінь пожежної небезпеки території Берегівського надлісництва за «Шкалою оцінки природної пожежної небезпеки ділянок лісового фонду», розробленою інститутом «Укрдерждідпроліс» становить 3,43 клас пожежної небезпеки.

Високий клас пожежної небезпеки обумовлений наступними чинниками:

- перевагою молодняків та середньовікових насаджень;
- близьке розташування лісових масивів до населених пунктів;
- значне відвідування лісу туристами, відпочиваючими.

Надлісництвом планується:

1. Скласти мобілізаційно-оперативний план взаємодії на ліквідації великої лісової пожежі (взаємодія зі службами ДСНС в Закарпатській області)
2. Забезпечити пожежний персонал засобами індивідуального захисту (ЗІЗ) (вогнетривкий одяг, шолом або каска, окуляри, респіратори, шкіряні рукавиці, спеціальне шкіряне взуття).
3. Навчання персоналу з пожежної безпеки (навчання планується протягом усього року).
4. Навчання за курсом «Лісовий пожежник» або «Керівник гасіння лісової пожежі».

В кожному лісництві обладнані пункти зосередження протипожежного інвентаря, які постійно доукомплектовуються необхідними засобами пожежогасіння.

Для виявлення і гасіння пожеж задіяні 144 штатних одиниці лісової охорони. Для цих цілей використовуються: лопати - 224 шт., граблі – 99 шт., сокири - 67 шт., ранцеві оприскувачі - 20 шт., цистерни змінні – 9 шт., бензопили – 14 шт., пожежні рукави – 60 м та ряд інших приладів, обладнання і інструментів.

В пожежонебезпечний період планується надлісництвом чергування лісової охорони згідно розроблених графіків, в конторі надлісництва і лісництв.

6.5. Захист лісу від шкідників та хвороб.

Обсяги заходів профілактики і боротьби зі шкідниками та хворобами лісу на протязі останніх років залишаються стабільними. Планові лісозахисні заходи виконуються відповідно до завдань до плану лісозахисних роботах з метою збереження стійкості насаджень, запобіганню розвитку патологічних процесів, зменшення шкоди, що завдається шкідниками, хворобами, стихійними природними явищами.

Протягом 2026 року Берегівське надлісництво планує провести лісопатологічного обстеження на підставі інвентаризації осердків шкідників і хвороб лісу на площі – 4315 га.

Біологічні заходи боротьби включає в себе охорону та розселення мурашників 104 шт. на площі 7280 га, виготовлення та розташування штучних гніздівців 130 шт. на площі 10400 га.

Серед моніторингу шкідників та хворіб лісу поширена закладка постійних моніторингових пробних площ.

6.6. Господарська діяльність надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості, у тому числі ВНП

Територія Берегівського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс» ДП «Ліси України» не забруднена радіонуклідами та не віднесена до ВНП.

6.7. Дотримання принципу невиснажливості

Плановий обсяг заготівлі деревини від рубок головного користування і рубок формування і оздоровлення лісів на 2026 рік становить 63428 м³. Згідно проекту організації та розвитку лісового господарства максимальний щорічний допустимий обсяг заготівлі деревини 114830 м³. Берегівське надлісництво планує не перевищувати щорічний допустимий обсяг заготівлі деревини, що не перевищує загальну середню зміну запасу.

Надлісництво дотримується принципу невиснажливості обсягу заготівлі недеревної лісової продукції та комерційних послуг у зв'язку з видачою лімітів згідно проекту організації та розвитку лісового господарства (виданою Львівською державною лісовпорядною експедицією). Ліміти на заготівлю не деревної продукції надає обласна адміністрація. Для чіткого отримання принципу невиснажливості раз у квартал відбувається моніторинг заготівлі деревної і недеревної продукції лісу при потребі коригуються плани.

7.МОНІТОРИНГ ЛІСІВ

7.1. Методика моніторингу

Моніторинг може бути внутрішнім і зовнішнім.

Внутрішній моніторинг проводиться на рівні надлісництва. Надлісництво визначає порядок проведення внутрішнього моніторингу з урахуванням вимог цього Порядку та інших актів законодавства.

Моніторинг для виявлення та опису впливів господарської діяльності на довкілля включає:

- 1.Результат діяльності з поновлення (критерій 10.1).
- 2.Використання для відновлення видів, які добре екологічно адаптовані (критерій 10.2).
- 3.Інвазивність або інші негативні впливи, пов'язані з будь-якими чужорідними видами в межах одиниці господарювання (критерій 10.3).
- 4.Підтвердження, що генетично модифіковані організми не використовуються (критерій 10.4).
- 5.Результати лісівничої діяльності (критерій 10.5.).
- 6.Негативні впливи застосування добрив на цінності довкілля (критерій 10.6).
- 7.Негативні впливи застосування пестицидів (критерій 10.7).
- 8.Негативні впливи застосування засобів біологічної боротьби (критерій 10.8).
- 9.Вплив природних небезпек (критерій 10.9).
- 10.Вплив розвитку інфраструктури, транспортування та лісівничих заходів на рідкісні види та види, що перебувають під загрозою, оселища, екосистеми, ландшафтні цінності, води та ґрунти (критерій 10.10).
- 11.Вплив заготівлі та вилучення деревини на недеревну лісову продукцію, цінності довкілля, ліквідні відходи деревини та інші види продукції та послуги (критерій 10.11).
- 12.Екологічно прийнятою утилізацією відходів (критерій 10.12).

Моніторинг для виявлення та опису соціальних впливів господарської діяльності, включає:

- 1.Доказами незаконної або недозволеної діяльності (критерій 1.4).
- 2.Відповідністю національному законодавству, ратифікованим міжнародним конвенціям та обов'язковими нормами і правилами (критерій 1.5).
- 3.Вирішення спорів і скарг (критерій 1.6, 2.6 і 4.6).
- 4.Програми та заходи (видами діяльності), що стосується прав працівників (критерій 2.1).
- 5.Гендерною рівністю, сексуальними домаганнями та гендерною дискримінацією (критерій 2.2).
- 6.Програми та заходи (видами діяльності), що стосується безпеки та гігієни праці (критерій 2.3).
- 7.Виплатою заробітної плати (критерій 2.4).
- 8.Навчання працівників (критерій 2.5), здоров'я працівників, які зазнають дії пестицидів, якщо пестициди застосовуються (критерій 2.5 і критерій 10.7).
- 9.Виявлення місцевих громад та їхніх законних прав (критерій 4.1).
- 10.Повним виконанням умов юридичного обов'язкових угод (критерій 4.2).
- 11.Стосунками з громадами (критерій 4.2).
- 12.Охороною місць особливого культурного, екологічного, економічного, релігійного або духовного значення для місцевих громад (критерій 4.7).

13. Місцевим економічним і соціальним розвитком (критерій 4.2,4.3,4.4,4.5).
14. Протидіювання різноманітних вигід та/або продуктів (критерій 5.1).
15. Підтримання та/або посиленням послуг екосистем (критерій 5.1).
16. Заходами з підтримання або посилення послуг екосистем (критерій 5.1).
17. Фактичними у порівнянні із запланованими річними обсягами заготівлі деревної та недержавної лісової продукції (критерій 5.2).
18. Використання місцевої переробки, надання послуг на виробництві зі створенням доданої вартості (критерій 5.4).
19. Довгостроковою економічною життєдіяльністю (критерій 5.5).
20. Категоріями 5 і 6 особливих цінностей для збереження, визначених у критерії 9.1.

Моніторинг для виявлення та опису змін екологічних умов:

1. Цінностями довкілля та функціями екосистем, у т. ч. накопиченням та утриманням вуглецю (критерій 6.1) включно із ефективністю визначених та вжитих заходів із запобігання неї діяльності на цінності довкілля, пом'якшення таких впливів і відновлення цих цінностей (критерій 6.3).
2. Рідкісними видами та видами, що перебувають під загрозою, і ефективністю вжитих заходів з охорони цих видів та їх оселищ (критерій 6.4).
3. Репрезентативними ділянками та ефективністю вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (критерій 6.5).
4. Аборигенними видами, що трапляються природно та біологічним різноманіттям, а також ефективністю вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (критерій 6.6.).
5. Водотоками, водними об'єктами, кількістю та якістю води, а також ефективністю вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (критерій 6.7).
6. Ландшафтними цінностями та ефективністю вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (критерій 6.8).
7. Перетворення природних лісів на плантації або на нелісові (види землекористування) (критерій 6.9).
8. Категоріями 1-4 особливих цінностей для збереження, визначеними згідно з критерієм 9.1 та ефективністю вжитих заходів з їх притриманням та/або збагаченням.
9. Рівнем забруднення одиниці господарювання радіонуклідами.

Суб'єкти, які беруть участь у підготовці та проведенні моніторингу:

1. Участь у підготовці та проведенні моніторингу можуть брати:

- Суб'єкти, які проводять моніторинг.
- Суб'єкти, які ініціюють проведення моніторингу.
- Суб'єкти, які здійснюють науковий супровід моніторингу.
- Суб'єкти, які залучають до опитування, спостереження або виконання робіт (завдань) моніторингу на етапі проведення дослідження.

2. Суб'єктами моніторингу можуть бути:

- Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України.
- Державне агентство лісових ресурсів України.
- Державне спеціалізоване господарське підприємство «Ліси України».
- Місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування.
- Сторони чиї інтереси зачеплено, зацікавлені сторони та експерти.
- Наукові установи, інші юридичні установи.

3. Ініціаторами моніторингу можуть бути суб'єкти, вказані вище, а також громадські об'єднання, підприємства, установи, організації та інші юридичні і фізичні особи.

4. Найбільш детальний моніторинг складу насаджень, вікового розподілу, повноти, запасу та інших таксаційних показників, а також рівня біорізноманіття, включаючи наявність рослинного покриву та не деревної продукції, тощо проводиться під час базового лісовпорядкування раз в десять років, яке здійснюється як складова процесу планування ведення лісового господарства. Дані лісовпорядкування служать для розробки щорічних планів.

5. Моніторинг відповідності вимогам національного законодавства здійснюється всіма працівниками. Моніторинг лісогосподарських показників здійснюють головний лісничий, лісничі, а також спеціалісти відділу лісового господарства. Моніторинг санітарного стану лісів здійснюються лісничим, інженером з охорони та захисту лісу тощо. Моніторинг виробничих результатів здійснюють спеціалісти виробничого відділу. Моніторинг фінансових показників, продуктивності та економічної ефективності діяльності здійснюється економічним відділом та бухгалтерією.

Процедура підготовки та проведення моніторингу

Моніторинг здійснюється у відповідності з прийнятими програмами моніторингу. Програми визначають процедуру моніторингу та відповідальних осіб. Частота, інтенсивність та обсяги моніторингу залежать від інтенсивності та обсягів робіт, які здійснюються надлісництвом. Моніторинг охоплює період від одного дня (поточний моніторинг за виконанням денних норм виробітку, кількості заготовленої чи переробленої продукції) до одного року (моніторинг планових показників діяльності за рік). Моніторинг може здійснюватись також помісячно чи поквартально. Детальний моніторинговий стан лісового фонду та наявності лісових ресурсів проводиться раз у 10 років під час базового лісовпорядкування. Моніторинг також враховує чутливість та стан навколишнього середовища.

Моніторинг ОЦЗ проводиться як правило щороку. Це здійснюється представниками надлісництва та управління охорони навколишнього середовища. Також лісова охорона під час обходів лісових масивів спостерігає за змінами в ОЦЗ кожного дня. Всі записи моніторингу аналізуються та використовуються в процесі діяльності. Всі наукові дослідження проводяться з відома та за підтримки лісових підприємств. Також відслідковуються всі нові дані, які мають відношення до управління ОЦЗ.

7.2. Періодичність

Періодичність з якою здійснюються ті чи інші заходи з моніторингу встановлюються з врахування масштабу та інтенсивності лісогосподарської діяльності а також з чутливістю ресурсів що підлягають даній діяльності. Регулярність моніторингу забезпечує порівняння результатів, виявлення змін, коригування планів.

Моніторинг здійснюється у відповідності з прийнятими програмами моніторингу. Програми визначають процедуру моніторингу та відповідальних осіб. Частота, інтенсивність та обсяги моніторингу залежать від інтенсивності та обсягів робіт, які здійснюються підприємством.

Моніторинг ОЦЗТ проводиться на підприємстві щорічно спеціалістами надлісництва за участю всіх зацікавлених сторін. В ході моніторингу оцінюється ефективність заходів із збереження або поліпшення ОЦЗ та їх стан.

Підчас проведення моніторингових досліджень до консультацій можуть залучитися представники навколишнього природного середовища, науково-дослідних установ, громадських і природоохоронних неурядових організацій, місцеві та запрошені експерти різних профілів. Представники місцевих громад, інші зацікавлені сторони.

Дані моніторингу записуються та зберігаються в центральній базі даних, оскільки це зручно для аналізу довгострокових тенденцій щодо ОЦЗ. Про те моніторинг конкретних ОЦЗ не завжди виявляє причину спостережувальних змін у ОЦЗ.

7.3. Показники

Структура системи моніторингу в Берегівському надлісництві охоплює всі види діяльності і проводиться на різних рівнях - від майстерської дільниці до вищого керівництва.

Індикатори моніторингу встановлені та охоплюють соціальні, економічні та екологічні аспекти:

Соціальні включають підтримку місцевої інфраструктури; охорону та підтримання місць особливого історичного, соціального та культурного значення; забезпечення робочими місцями місцевого населення; навчання та підвищення кваліфікації працівників; створення та підтримка об'єктів рекреації та зон масового відпочинку;

- Економічні включають ріст прибутку в довгостроковому періоді; ріст балансової вартості підприємства; ріст виробництва продукції і продуктивності праці; обсяги та стабільність поставок деревини;

- Екологічні включають підтримання та підвищення якості об'єктів ПЗФ; ідентифікацію та охорону рідкісних та зникаючих видів; підтримання захисних функцій лісів; охорона лісів від шкідників, хвороб, а також від самовільних рубок; заготівля деревини в рамках встановленої розрахункової лісосіки тощо.

7.4. Документування результатів, у тому числі картування

1.Результати моніторингу надлісництва зазначаються у звіті, який готує суб'єкт моніторингу. Звіт може містити таблиці, діаграми, графіки та інші форми узагальнення інформації.

2.Результати моніторингу, які проводилися іншими організаціями, надаються надлісництву у встановлені строки.

3.Результати моніторингу можуть передаватися іншим особам або оприлюднюватися ними лише за згодою ініціатора моніторингу.

Документування результатів моніторингу із забезпеченням публічного доступу розміщення на сайті ДП «Ліси України».

Берегівське надлісництво немає територій забруднених радіонуклідами та вибухонебезпечними предметами.

8. Соціальні аспекти

Берегівське надлісництво підтримує принципи та права на працю, визначені в Декларації МОП про основні принципи і права на працю які базуються на восьми основних Конвенціях МОП про працю. Надлісництво сприяє гендерній рівності у працевлаштуванні, в можливостях навчання, укладанні угод, в процесах залученості до господарської діяльності, жінки та чоловіки працюють на однакових умовах, отримують однакову заробітну плату за однаково виконану роботу. Облікова кількість штатних працівників на 01.01.2026 року становить 206 чол., в тому числі жінки 11 осіб. На підприємстві розроблена програма конфіденційних та ефективних заходів для сповіщення про сексуальні домагання і дискримінацію за гендерними ознаками, сімейним станом, батьківством або сексуальною орієнтацією та їх усунення.

Надлісництво дотримується правил гігієни праці та безпеки праці для захисту працівників від професійних загроз безпеці та здоров'ю, здійснюється внутрішній контроль дотримання правил з охорони праці та техніки безпеки.

8.1. Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності.

Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності на підприємстві повністю гарантуються та виконуються на підставі основних наступних документів:

- Конституції України,
- Статуту підприємства,
- Галузевої угоди,
- Колективного договору,
- Штатного розпису,
- Посадових інструкцій,
- Положення про службу ОП,
- Конвенції МОП про працю, ратифікованих Україною (№ 29; 87; 98; 100; 105; 111; 138; 182;)
- Положення про гендерну політику надлісництва.

8.2. Охорона праці

Охорона праці в лісовому господарстві, зокрема в надлісництві є надзвичайно важливим аспектом. Робота лісорубів, майстрів лісу та інших працівників пов'язана з підвищеним ризиком. Ефективна система управління охороною праці в надлісництві є запорукою безпеки працівників та безпечної роботи підприємства.

Система управління охороною праці в надлісництві включає в себе кілька взаємопов'язаних елементів, а саме:

1. Нормативно-правова база:
 - Законодавство України про охорону праці.
 - Галузеві нормативи та правила.
 - Внутрішні положення та інструкції надлісництва.
2. Організаційна структура:
 - Посада відповідального за охорону праці.
 - Комісія з охорони праці.
3. Документація:
 - Інструкції з охорони праці.

- Журнали реєстрації інструктажів.
 - Акти перевірок умов праці.
 - Чек-листи внутрішнього контролю.
 - Протокол засідань комісії з охорони праці.
4. Заходи щодо забезпечення охорони праці.

- Оцінка ризиків.
- Проведення інструктажів.
- Надання засобів індивідуального захисту.
- Медичні огляди.
- Контроль за дотриманням вимог охорони праці.

Взаємодія між службою охорони праці філії та працівниками надлісництва є ключовими для забезпечення безпечних умов праці в лісовому господарстві. Цей процес передбачає регулярний обмін інформацією, проведення інструктажів, спільну розробку заходів безпеки та оперативне реагування на виявлені проблеми. Основні напрямки взаємодії, це:

1. Інформування працівників (проведення інструктажів, вступні, періодичні, цільові та позапланові інструктажі, розповсюдження інструкцій, плакатів, буклетів, організація тренінгів, використання наочних посібників).
2. Консультації (Індивідуальні консультації, групові консультації)
3. Спільна розробка заходів безпеки (аналіз виробничого процесу, розробка планів заходів, впровадження заходів)
4. Контроль за дотриманням вимог охорони праці (перевірка робочих місць, розслідування інцидентів, притягнення до відповідальності)
5. Заохочення працівників (премії за безпечну роботу, оголошення подяк)

Ефективна система моніторингу та контролю є ключовим фактором у забезпеченні безпечних умов праці. Вона дозволяє виявляти та усувати потенційні небезпеки, знижувати та усувати потенційні небезпеки, знижувати ризики нещасних випадків і професійних захворювань, а також підвищувати загальну ефективність надлісництва.

8.3. Взаємодія з громадами.

Стосунки з громадами, участь у місцевому економічному та соціальному розвитку

Зона діяльності надлісництва розташована на території 18 місцевих громад (Виноградівська, Королівська, Пийтерфайлівська, Вилоцька, Батівська, Великобийганська, Берегівська, Великоберезька, Доробратівська, Кам'янська, Мукачівська, Кольчинська, Чинадіївська, Великолучківська, Верхньокоропецька, Горондівська, Івановецька, Великодобронська). Шляхом залучення цих громад, встановлено їхні права на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів та послуг екосистем, їхні звичаєві права та законні права і обов'язки, які застосовуються в межах одиниці господарювання.

До послуг з лісозаготівель, перевезення лісопродукції, проведення рубок догляду, санітарних рубань, рубок головного користування, догляду за лісовими культурами залучатимуться працівники на умовах трудових угод та договорів підряду.

Планом ПФФР надлісництва передбачено сплату всіх видів податків та рент відповідно до податкового законодавства.

8.4. Вирішення конфліктів

ПОЛОЖЕННЯ

Про залучення сторін, чий інтереси зачеплено, та зацікавлених сторін до процесів планування та моніторингу господарської діяльності Берегівського надлісництва.

Дане положення розроблене на виконання вимог FSC стандарту системи ведення лісового господарства для України FSC-STD-UKR-01.1-2024 V 1-1 та з метою удосконалення співпраці надлісництва із сторонами, чий інтереси зачеплені та зацікавленими сторонами.

Положення щодо співпраці Берегівського надлісництва (далі – Положення) із зацікавленими сторонами розроблене з метою визначення процедури, щодо залучення органів місцевого самоврядування та інших зацікавлених сторін як належне інформування, так і взаємодія зі сторонами, чий інтереси зачеплено, та зацікавленими сторонами шляхом їх залучення до прийняття рішень щодо лісів та планування лісогосподарської діяльності та здійснення аналізу можливих соціальних наслідків проведення лісозаготівель.

У випадку виникнення будь-яких спірних питань, звернення приймаються за адресою:

Берегівське надлісництво

90233, Закарпатська область, Берегівський район,
село Яноші, вулиця Головна, буд. 50А.

з понеділка по п'ятницю з 08-00 до 17-00,

обідня перерва з 12-00 до 13-00,

за телефоном (0509093400) або електронною поштою beregivske.lg@e-forest.gov.ua

Загальні положення

Зацікавленою стороною є будь-яка особа, група осіб або організація, яка виявляє інтерес або відомо, що вона має інтерес до діяльності одиниці господарювання, або залучені в систему відносин, пов'язаних з лісовим сектором економіки.

Ці групи можуть бути представлені працівниками лісового господарства, екологічними та природоохоронними організаціями, лісозаготівельниками, людьми, чиє життя нерозривно пов'язане з лісом, дослідницькими і науковими організаціями, соціальними організаціями та групами із захисту прав людини, місцевим населенням, яке регулярно відвідує ліс з метою рекреації або загального користування лісом, органами місцевого самоврядування, благодійними організаціями, працівниками державних структур, торговельними представниками та компаніями з торгівлі деревиною, зацікавленими фізичними особами тощо.

При цьому **залучення** – процес, відповідно до якого організація забезпечує комунікацію, консультації, та/або участь зацікавлених сторін та/або сторін, чий інтереси зачеплено, гарантуючи, що їхні інтереси, бажання, очікування, потреби,

права та можливості беруться до уваги під час створення, виконання та оновлення плану ведення господарства.

Зокрема, особи та організації можуть або самостійно звернутися до підприємства стосовно їх визнання зацікавленими сторонами або тими, чий інтереси зачеплено, або проявити активну позицію у відповідь на звернення підприємства в рамках його інформаційної діяльності та консультативних процедур. Наприклад, звертаючись самостійно до підприємства (усно або письмово) з проханням визнати себе стороною, чий інтереси зачеплено, потрібно надати необхідну контактну інформацію (прізвище, ім'я, по батькові, контактний телефон, адресу електронної скриньки, поштову адресу для листування) для можливостей зворотного зв'язку.

Права зацікавлених сторін, місцевих громад і тих, чий інтереси зачеплено.

1.1. Права місцевих громад:

1.1.1. Визнання та підтримання законних прав (інформування):

- щодо можливостей впливу на господарську діяльність надлісництва;
- щодо власних прав і обов'язків стосовно ресурсів, цінності цих ресурсів, а також лісгосподарської діяльності;
- щодо комерційної заготівлі недеревної лісової продукції третіми сторонами на території надлісництва;
- щодо обмежень у заготівлі недеревної лісової продукції внаслідок радіаційного забруднення території.

2.1.2. Можливості місцевих громад (інформування):

- щодо доречних можливостей стосовно працевлаштування, навчання та інших послуг (та надання таких можливостей).

2.1.3. Зменшення впливів природних небезпек (інформування):

- щодо природних небезпек, властивих конкретній території.

2.1.4. Встановлення прав місцевих громад (залучення):

- у рамках документування та/або картування: законних прав місцевих громад на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів; їхніх законних прав та обов'язків, застосованих у межах території філії та доказів їх підтримки; територій, права на які оспорується; засобів, за допомогою яких законні права та права, які оспорується, розглядаються філією; цілей місцевих громад, пов'язаних із господарською діяльністю надлісництва.

2.1.5. Розвиток місцевих громад та диверсифікація економіки (залучення):

- до визначення філією можливостей місцевого соціально-економічного розвитку.

2.1.6. Уникнення негативного впливу на громади (залучення):

- до заходів із визначення, уникнення та пом'якшення істотних негативних впливів господарської діяльності надлісництва на громади.

2.1.7. Механізм вирішення спорів (залучення):

- до розроблення процесу вирішення спорів, пов'язаних із впливами господарської діяльності надлісництва;
- до контролю господарської діяльності надлісництва;
- задля виправлення ситуації у випадку порушення законного права місцевих громад щодо господарської діяльності надлісництва;

2.1.8. Захист місць особливого значення (залучення):

- до визначення місць особливого культурного, екологічного та іншого значення на які місцеві громади мають законні права, а також до заходів щодо охорони таких місць.

2.2. Права зацікавлених сторін.

2.2.1. Забезпечення доступності інформації (загалом для громадськості), (отримання доступу):

- до політики надлісництва (у т.ч. зобов'язань надлісництва щодо дотримання FSC принципів і критеріїв);

- до стислого викладу плану ведення лісового господарства, за винятком конфіденційної інформації;

- до стислого викладу результатів моніторингу діяльності надлісництва, за винятком конфіденційної інформації;

2.2.2. Зменшення впливів природних небезпек (інформування):

- щодо природних небезпек властивих конкретній території.

2.2.3. Процеси планування і моніторингу (залучення):

- за вимогою до процесів моніторингу та планування господарської діяльності, яка стосується інтересів зацікавлених сторін.

2.2.4. Розвиток місцевих громад та диверсифікації економіки (залучення):

- до визначення надлісництва переліку деревних та недеревних ресурсів і послуг екосистем, які можуть посилювати та диверсифікувати місцеву економіку.

2.2.5. Уникнення негативного впливу на громади (залучення):

- у рамках процесів визначення, уникнення та пом'якшення впливів господарської діяльності філії на громади, чий інтереси зачеплено.

2.2.6. Механізм вирішення спорів (залучення):

- у рамках процесу вирішення спорів, що пов'язані із впливами господарської діяльності надлісництва.

2.2.7. Захист місць особливого значення (залучення):

- у рамках процесів визначення місць особливого культурного, екологічного та іншого значення.

2.2.8. Оцінювання, підтримання та моніторинг ОЦЗ.

- до оцінювання ОЦЗ на території надлісництва, розроблення заходів щодо підтримання та/або збагачення визначених ОЦЗ, а також моніторингу ОЦЗ.

Реалізація прав зацікавлених сторін та/або сторін, чий інтереси зачеплено, щодо лісів і лісогосподарської діяльності.

Практичні підходи до реалізації прав зацікавлених сторін та/або тих, чий інтереси зачеплено, щодо лісів і лісогосподарської діяльності слід розглядати як у контексті добровільних зобов'язань надлісництва у рамках лісової сертифікації, так і з урахуванням визначених чинним законодавством можливостей. Для зацікавлених сторін і тих, чий інтереси зачеплено, доступ до вищевказаної інформації не може бути обмежено, зважаючи на вимоги законодавства. Адже така інформація не має статусу інформації з обмеженим доступом, тобто не є службовою, таємною чи конфіденційною. Реалізації права на отримання інформації зазначених вище категорій має здійснюватися завдяки її систематичному та оперативному оприлюдненню надлісництвом:

- в офіційних друкованих виданнях;
- на офіційних веб-сайтах у мережі інтернет;

- на інформаційних стендах або будь-яким іншим способом, який дає змогу донести інформацію громадянам (інформаційні буклети, місцеві газети, виступи на різноманітних зібраннях тощо). Наприклад, стислі виклади плану ведення лісового господарства та результатів моніторингу можуть бути оформлені у вигляді друкованого видання із можливістю ознайомлення з ними у надлісництвах чи в інших місцях (сільських та селищних радах).

Також зацікавлені сторони й ті, чий інтереси зачеплено, можуть отримати інформацію від надлісництва, за запитом. Вимоги законодавства визначають підхід до оформлення запитів на інформацію. Для цього потрібно звернути увагу на розділ 4 Закону України «Про доступ до публічної інформації» (реалізація права на доступ до інформації за інформаційним запитом). Наприклад, запит на інформацію може бути як індивідуальним, так і колективним, може подаватися в усній, письмовій чи іншій формі (поштою, факсом, телефоном, електронною поштою) на вибір запитувача. Письмовий запит подається в довільній формі, але має містити:

- ім'я (найменування) запитувача, поштову адресу або адресу електронної пошти, а також номер засобу зв'язку, якщо такий є;
- загальний опис інформації або вид, назву, реквізити чи зміст документа, щодо якого зроблено запит, якщо запитувачу це відомо;
- підпис і дату.

Запит на отримання публічної інформації відповідно до законодавства має бути задоволений упродовж 5 робочих днів, проте термін відповіді на запит може коливатися від 48 годин до 20 робочих днів залежно від терміновості запиту та його складності.

Звернення громадян також розглядаються як інструмент реалізації права доступу до інформації, завдяки можливості викладення в письмовій або усній формі пропозицій (зауважень), заяв (клопотань) і скарг.

Відповідно до Закону України «Про звернення громадян» громадяни України мають право звернутися до органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств (надлісництв), установ, організацій незалежно від форм власності, засобів масової інформації, посадових осіб відповідно до їхніх функціональних обов'язків із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, що стосуються їхньої статутної діяльності, заявою або клопотанням щодо реалізації своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та скаргою про їх порушення. Отже, громадяни мають право:

- висловлювати поради, рекомендації щодо діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, посадових осіб, думки щодо врегулювання суспільних відносин та умов життя громадян, вдосконалення правової основи державного і громадського життя тощо (пропозиція (зауваження));
- звертатися із проханням про сприяння реалізації закріплених чинним законодавством їхніх прав та інтересів або повідомляти про порушення чинного законодавства чи недоліки в діяльності підприємств (надлісництв), установ, організацій незалежно від форм власності, посадових осіб, а також висловлювати думки щодо поліпшення їхньої діяльності (заява (клопотання));
- звертатися з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів,

органів місцевого самоврядування, підприємств (надлісництв), установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб (скарга).

Звернення може бути подано як окремою особою (індивідуальне), так і групою осіб (колективне), може бути усним чи письмовим, оформленим із дотримання вимог законодавства (зокрема, Закону України «Про звернення громадян»).

Звернення розглядаються і вирішуються у термін не більше ніж один місяць від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, - невідкладно, але не пізніше ніж через п'ятнадцять днів від дня їх отримання.

Механізм реалізації прав зацікавлених сторін і тих чий інтереси зачеплено, щодо отримання інформації.

Джерела інформації:

- друковані видання;
- веб-сайт у мережі інтернет;
- інформаційні стенди;
- телебачення;
- радіо.

Право бути залученим до прийняття рішень стосовно лісів і лісового господарства може бути реалізовано з урахуванням законодавчо визначених підходів до проведення консультацій із громадськістю. На державному рівні такий інструмент спрямований на налагодження системного діалогу органів виконавчої влади із громадськістю, підвищення якості підготовки рішень із важливих питань державного та суспільного життя на підставі врахування громадської думки.

Відповідно до законодавства консультації з громадськістю проводять у формах:

- публічного громадського обговорення, електронних консультацій із громадськістю (безпосередні форми);
- вивчення громадської думки (опосередкована форма).

Публічне громадське обговорення передбачає організацію і проведення публічних заходів, наприклад, конференцій, форумів, громадських слухань, засідань за круглим столом, зборів, зустрічей (нарад) із громадськістю, а також інтернет-конференцій, відеоконференцій. Відповідним «Порядком проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики» (2010 р.) виписано процедури здійснення щодо такого консультування. Щодо форм консультування, а саме публічного громадського обговорення, то законодавством визначено порядок його проведення органом виконавчої влади: від визначення питання, яке буде винесено на обговорення, прийняття рішення про проведення обговорення та розроблення відповідного плану заходів, забезпечення репрезентативності зацікавлених суб'єктів, оприлюднення інформації про проведення обговорення на офіційному веб-сайті органу виконавчої влади та в інший прийнятний спосіб, до аналізу інформації про оцінку громадськістю ефективності запропонованого шляху вирішення питання, формування експертних пропозицій щодо альтернативного вирішення питання, забезпечення врахування результатів обговорення під час прийняття остаточного рішення, аналізу результатів обговорення та оприлюднення результатів

обговорення на офіційному веб-сайті органу виконавчої влади та в інший прийнятний спосіб.

Вивчення громадської думки відповідно до законодавства здійснюється шляхом:

- проведення соціологічних досліджень і спостережень (опитування, анкетування, інформаційних матеріалів, тощо);
- створення телефонних «гарячих ліній», проведення моніторингу коментарів, відгуків, інтерв'ю, інших матеріалів у друкованих та електронних засобах масової інформації для визначення позиції різних соціальних груп населення та зацікавлених сторін;
- опрацювання та узагальнення висловлених у зверненнях громадян пропозицій та зауважень з питання, що потребує вивчення громадської думки.

Також законодавством визначено й інші засоби участі громадськості у прийнятті управлінських рішень, а саме, місцевий референдум, загальні збори, місцеві ініціативи, громадські слухання та формування органів самоорганізації населення, при використанні яких можуть порушуватися лише питання, що належать до відання місцевого самоврядування. Рішення, прийняті у процесі консультування з громадськістю за допомогою згаданих способів, мають рекомендаційний характер, на відміну від тих рішень, що передбачають прямий вплив громадськості на процес їх прийняття за допомогою, наприклад, референдуму.

Наведені вище засоби можуть бути основою для формування філіями лісового господарства процедур залучення зацікавлених сторін і тих, чиї інтереси зачеплено, до прийняття рішень щодо лісів та ведення лісового господарства в рамках планування та моніторингу господарської діяльності, розвитку місцевих громад, уникнення негативного впливу на них, оцінювання та підтримання особливих цінностей для збереження та інших процесів.

Задля ефективності реалізації прав щодо отримання інформації та залучення до прийняття рішень, зацікавленим сторонам та/або тим, чиї інтереси зачеплено, потрібно:

- переконатись щодо їх ідентифікації надлісництвом у такому статусі (як зацікавлених або тих, чиї інтереси зачеплено), наприклад, заявивши про себе чи продемонструвавши активну позицію у відповідь на запити філії в рамках формування таких списків;
- повідомити надлісництво, про найбільш прийнятні способи отримання інформації, про доступність різних інформаційних джерел, бажані форми та засоби залучення до прийняття рішень щодо лісів та лісового господарства в рамках ключових сфер реалізації їхніх прав;
- поряд із отриманням інформації коректно використовувати активні форми, а саме, отримання інформації за запитом чи подання звернення філії лісового господарства;
- поцікавитись щодо запланованих упродовж року надлісництвом лісового господарства заходів (консультаційних процедур різних форм), які будуть організовані задля забезпечення їхнього залучення до прийняття рішень щодо лісів та ведення господарства;
- у рамках організованих надлісництвом лісового господарства консультаційних процедур активно висловлювати власну позицію задля забезпечення ефективної

взаємодії з філією та уникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних із реалізацією законних прав.

Забезпечення рівного представництва та залучення всіх задіяних сторін

Основним завданням та пріоритетом, при залученні зацікавлених сторін для Берегівського надлісництва є дотримання принципів рівності та недискримінації громадян, незалежно від статі, майнового чи соціального статусу, віку, освіти, релігійних чи іншого виду поглядів тощо. Надлісництво залучає до всіх видів процедур чоловіків, жінок, молодь, людей похилого віку, соціальних меншин, тощо.

Забезпечення реєстрації всіх зустрічей, обговорюваних питань та досягнених угод

Під час залучення сторін чиї інтереси зачеплено обов'язково здійснюється реєстрація підсумків таких зустрічей, а саме: для листування у паперовому чи електронному вигляді – реєстрація листів шляхом присвоєння їм вихідних номерів у «Журналі вихідної кореспонденції філії», для результатів проведених діалогів, круглих столів, засідань, зборів, зібрань-протоколи, рішення тощо.

Протоколи рішення діалогів, круглих столів, засідань, зборів, зібрань реєструються одразу після їх фіксування у «Журнал вхідної кореспонденції» та зберігаються 5 років у надлісництві.

Забезпечення змісту за результатами проведених зустрічей

Для залучення сторін щодо різного виду випадків Берегівське надлісництво повідомляє сторону надсилаючи листи з необхідною інформацією. Зацікавлені сторони у встановлений термін зобов'язані надати відповідь по даних питаннях, у разі якщо відповідь не була надана, то надлісництво вважатиме, що зацікавлені сторони згодні із висновками Берегівського надлісництва.

У випадку надходження відповіді на ті чи інші питання від зацікавленої сторони, то надлісництво по порушеному питанню організовує проведення круглих столів, зустрічей, зборів, нарад, засідань – протоколи рішення щодо результатів, таких заходів приймаються більшістю голосів. У разі незгоди когось з учасників, відносно результату прийнятого рішення, особа має право викласти в окремому документі своє бачення вирішення питання, з обов'язковою аргументацією. Окрема думка долучається до протоколу чи рішення. Усі прийняті рішення, листування обов'язково вивчаються, переглядаються на аналізуються надлісництвом.

Забезпечення розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів із залученням між усіма причетними

Берегівське надлісництво для розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів по кожному конкретному питанню застосовує метод листування із зацікавленими сторонами.

**Розповсюдження результатів перемовин для широкого кола
зацікавлених сторін**

Для розповсюдження результатів консультацій для широкого кола зацікавлених сторін Берегівське надлісництво здійснює розміщення інформації в найбільш доречний спосіб.

**Помічник начальника
Берегівського надлісництва**

Ярослав ОЛІЙНИК